

Inventering av trädallé och utredning om biotopskydd

Reidmar 8, Danderyds kommun

2023-04-28

Titel: Inventering av trädallé och utredning om biotopskydd

Utgivningsdatum: 2023-04-28.

Upprättad av: Sweco Architects, Jonatan Wahledow

Beställare: Planavdelningen, Danderyds kommun

Foton: Sweco, om inget annat anges.

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	s.4
Syfte.....	s.4
Metod.....	s.4
Beskrivning av platsen.....	s.4
Resultat av inventering.....	s.6
Naturvärden inom fastighet Reidmar8.s.....	s.13
Kulturmiljö.....	s.13
Biotopskydd.....	s.13
Skyddsavstånd vid exploatering inom fastigheten.....	s.13
Analys och slutsats/sammanfattning.....	s.15

Bakgrund

Danderyds kommun har beslutat att ta fram ett förslag till en ny detaljplan för fastigheterna Reidmar 7, 8 och del av 5 i syfte att möjliggöra ny bostadsbebyggelse för flerbostadshus och radhus. Sweco har fått i uppdrag att utreda huruvida en utpekad trädrad (i rapporten benämnd som björkallé) på fastigheten Reidmar 8 omfattas av det generella biotopskyddet enligt biotopskyddsbestämmelserna i 7 kap. 11 § miljöbalken. Av rapporten ska det även framgå vilka naturvärden som finns inom fastigheten Reidmar 8 och en beskrivning av vilka konsekvenserna skulle bli vid exploatering i närområdet. Även trädens betydelse för kulturmiljön ska belysas.

I uppdraget ingår inte att inventera och bedöma vegetation inom fastighet 7 och 5.

Syfte

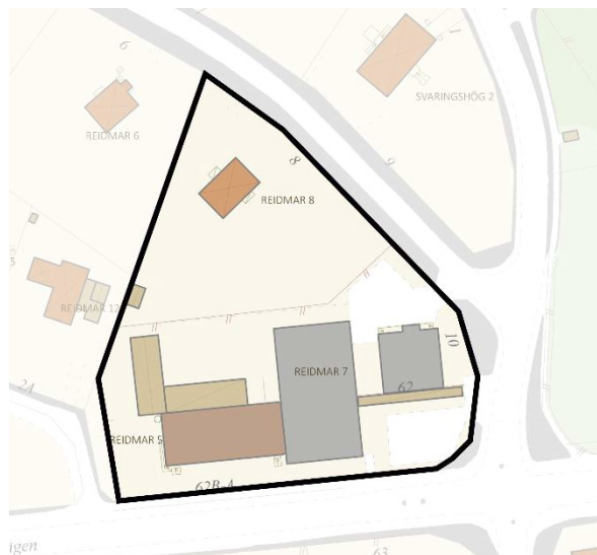
Syftet med rapporten är att den ska vara ett underlag för beslutsfattande i olika frågor kring björkalléns framtid.

Metod

En inventering av vegetationen på Reidmar 8 med fokus på björkallén genomfördes den

4:e april 2023. Inventeringsmetoden bestod i en okulär besiktning där träden artbestämdes och dess stam- och krondiameter mättes. Vidare mättes avstånd mellan träden i björkallén till befintlig byggnad.

Redovisningen av inventeringen framgår av en karta som visar aktuell björkallé men även andra träd och övriga inslag i omgivningen som anses relevant för rapporten. Utöver inventeringskartan följer foton på de sex björkarna och en kort beskrivning av de observationer och bedömningar som gjorts för varje individ.

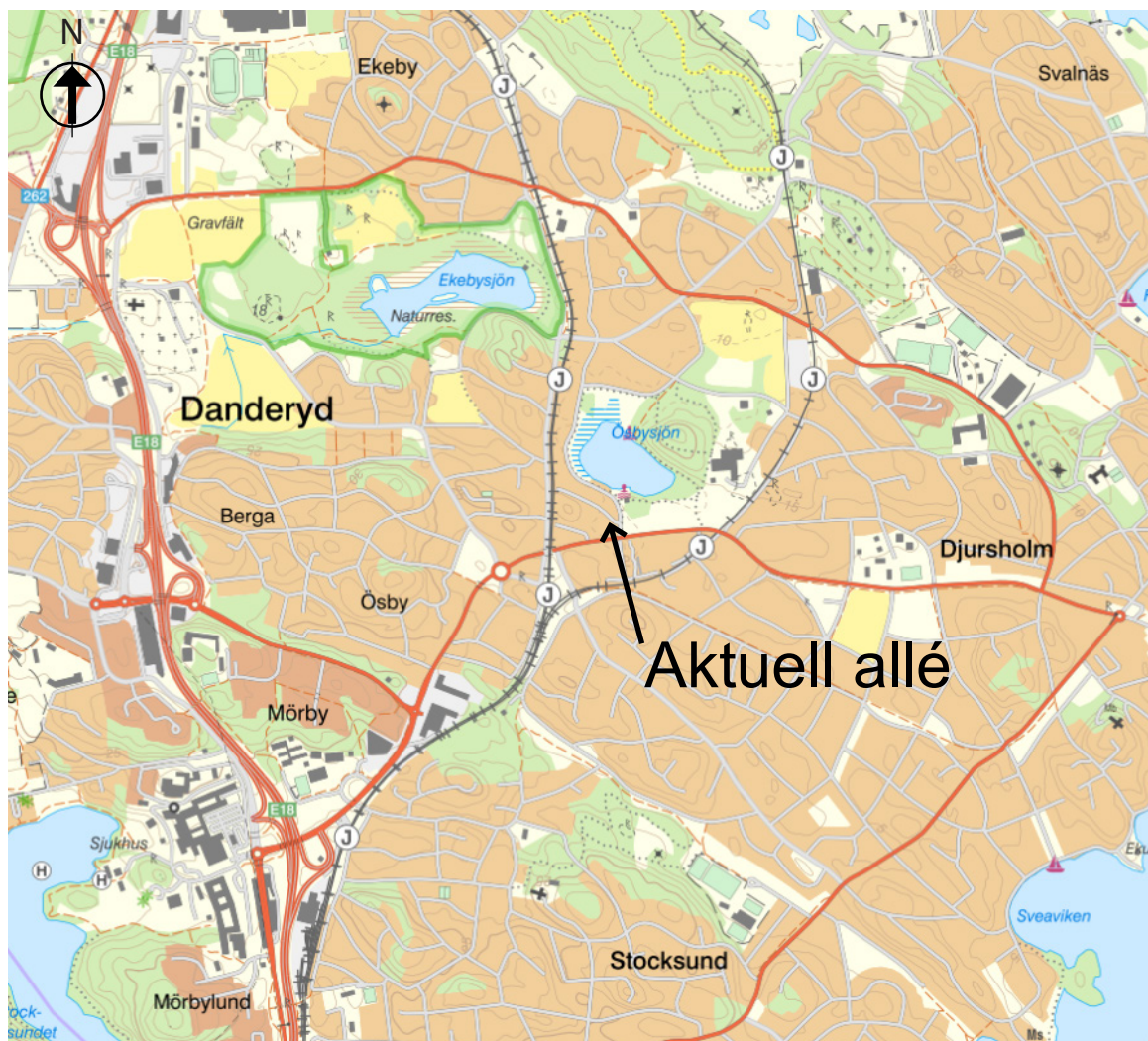
Beskrivning av platsen

Planområdet ligger i Djursholms Ösby i ett villaområde intill Vendevägen. Området begränsas i norr och öster av Fafnerstigen och i väster av Vendestigen. Totalt uppgår planområdets area för de tre fastigheterna till drygt 6 800 kvadratmeter, där fastigheterna 7 och 8 är bebyggda.

Omgivningen utgörs av ett villaområde med många äldre villor och trädgårdar.

Reidmar 8 är förutom av den aktuella allén även inramad av en björkrad i södra delen av fastigheten. På fastigheten växer även äppelträd (*Malus ssp.*), gullregn (*Laburnum watereri*), lönn (*Acer platanoides*) samt en stor gran (*Picea abies*). På fastigheten står ett flerbostadshus. Öster om planområdet finns en äng som används som hästhage. Roslagsbanans station, Djursholms Ösby ligger ca 120 meter från planområdet.

Följande kartor visar alléns läge översiktligt samt i närområdet.

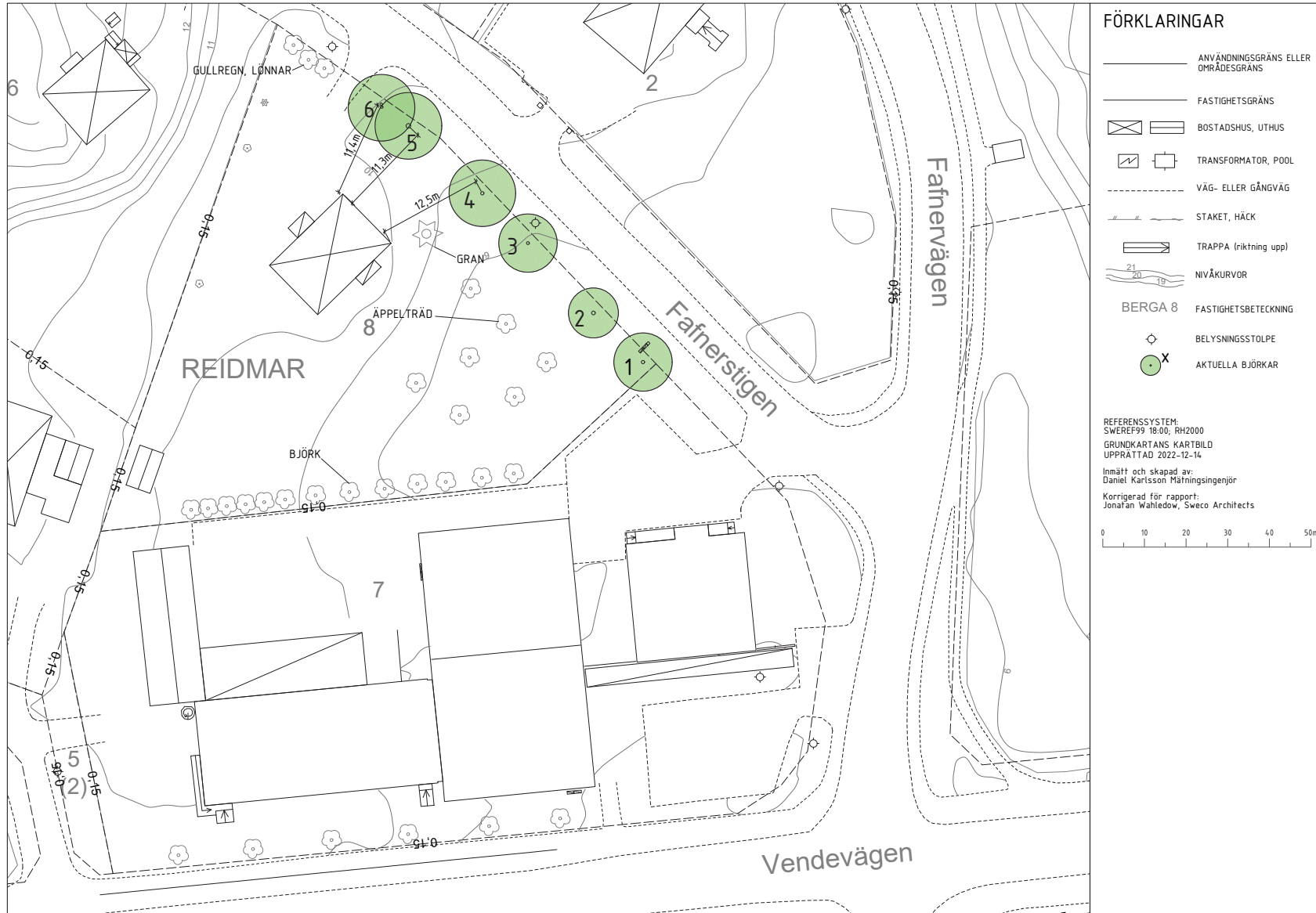

Geografiskt läge. Karta hämtad från lantmateriet.se.

Inringat område visar alléns utsträckning. Flygbild hämtad från lantmateriet.se.

Resultat av inventering

Planritning som visar den inventerade björkallén.

Träd 1

Art: *Betula pendula* - vårtbjörk

Bedömd ålder: > 40 år

Stamdiameter: 40 cm

Krondiameter: 6-7 m

Står omgärdat av diverse sly samt mindre äppelträd. I kronan finns ett mindre till synes övergivet fågelbo. Trädet har inga håligheter eller skador utan bedöms vara sunt. Trädet står utanför inhägnad.

Träd 2

Art: *Betula pendula* - vårtbjörk

Bedömd ålder: > 40 år

Stamdiameter: 45 cm

Krondiameter: 5-6 m

Mest signifikant med trädet är den vril/masurknöl i stambasen. Stammen är grov och har vissa håligheter som till stor del är överväxta. Trädet ger ett risigt intryck och bedöms vara det träd i allén, tillsammans med träd 5, med sämst vitalitet. Det risiga intrycket består i att trädet har en dålig tillväxt under flera år vilket gör att grenverket ser äldre ut. Björken har passerat sin optimala ålder när det är som finast.

Trädets utseende avviker sett till övriga björkar i allén, då det inte når samma höjd och krondiameter som de andra björkarna.

Träd 3

Art: *Betula pendula* - vårtbjörk

Bedömd ålder: > 40 år

Stamdiameter: 35 cm

Krondiameter: 7 m

Trädet har relativt slät bark och mindre sprickbildningar förekommer. Håligheter/påbörjad röta i stambas, kan på sikt bli ett träd som riskerar att falla. Bedöms inte utgöra någon fara de närmaste 10 åren.

Tillväxten ser dålig ut vilket gör att trädkronan inte kommer att bli så mycket större än vad den är idag.

Träd 4

Art: *Betula pendula* - vartbjörk

Bedömd ålder: > 40 år

Stamdiameter: 40 cm

Krondiameter: 7-8 m

På trädet växer mycket lavar, både på stam och i krona. Längs stammen förekommer grov sprickbildning. Trädet lutar något ut mot gata vilket utgör en risk då trädet kan falla på förbipasserande. Risker att trädet skulle falla är i dagsläget låg. Vad som sker på sikt är mer svårbedömt. Trädet kommer troligtvis inte utgöra någon risk de närmaste 10 åren.

Trädet har haft en god utveckling men tillväxten bedöms ha avstannat. Det innebär att trädets krona inte kommer bli större däremot kommer stammen att bli grövre.

Träd 5

Art: *Betula pendula* - vårtbjörk

Bedömd ålder: > 40 år

Stamdiameter: 55 cm

Krondiameter: 8 m

Detta träd är grövre än övriga träd i björkallén. Det står intill ett äldre gullregn. Trädet har mycket grov sprickbildning i stammen och det växer mycket lavar i kronan. Trädet är, tillsammans med träd nr 2, i något sämre skick än övriga björkar, med ett par lite mer intorkade grenar. Trädet visar inga tendenser på risk för att falla.

Tillväxten bedöms ha avstannat vilket gör att kronan inte kommer bli så mycket större. Däremot kan stammen bli grövre.

Träd 6

Art: *Betula pendula* - vårtbjörk

Bedömd ålder: > 40 år

Stamdiameter: dubbelstammig, 2x25 cm

Krondiameter: 8 m

Trädet står inne i ett stort flerstammigt gullregn samt intill en enbuske. Björken är dubbelstammig vilket tyder på en svagare infästning med risk för fläkning vid högre ålder och när kronorna blir större. Barken är relativt slät.

Trädet har en mindre utvecklad krona med få grenar vilket tyder på dålig tillväxt. Trädet bedöms inte nå så hög ålder men bedömningen är att det inte föreligger någon risk att det faller inom de 10 närmaste åren.

Naturvärden inom fastighet Reidmar 8

Björkarna utgör viktiga ekosystemtjänster dels genom att de skänker svalkande skugga sommartid dels att de kan ta upp stora mängder vatten vid skyfall. På träden växer en del lavar och några träd har mindre håligheter/sprickor i stammarna. Björkallén bedöms inte ha några naturvärden som anses vara extra bevarandevärda. Detsamma gäller den björkrad som står i södra delen av fastigheten.

På fastigheten står idag en stor gran sydöst om befintligt bostadshus. Granar drar till sig flera arter av insekter, främst spindlar och kvalster. Som individ upplevs den något majestätisk bland de övriga träden som är lägre. Där står även äldre exemplar av gullregn. Gullregn räknas som giftiga, men har ett värde när de blommar då bin kan suga nektar.

Kulturmiljö

Träden bedöms inte ha något större kulturvärde. De är inte del av en längre allé som leder fram till någon äldre byggnad eller ingår i en allé som binder samman området. Fafnerstigen är en återvändsgränd som

upphör i höjd med Roslagsbanans sträckning. Åldersmässigt kvalar de inte in i Naturvårdsverkets krav för mycket gamla träd som lyder: *"Levande eller död gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år. Övriga trädslag som är äldre än 140 år."*

Biotopskydd

För att en trädrad ska omfattas av det generella biotopskyddet, som en allé, ska det utgöras av minst fem lövträd planterade i en enkel eller dubbel rad. Förutom det ska träden till övervägande del utgöras av vuxna träd. Med termen vuxna träd avses träd som mäter minst 20 cm i diameter i brösthöjd eller har uppnått en ålder av 30 år.

Länsstyrelsen hävdar att träden står under biotopskydd då de uppfyller ovan nämnda krav och då de står på en fastighet som står inför exploatering och nybyggnation.

Skyddsavstånd vid exploatering inom fastigheten

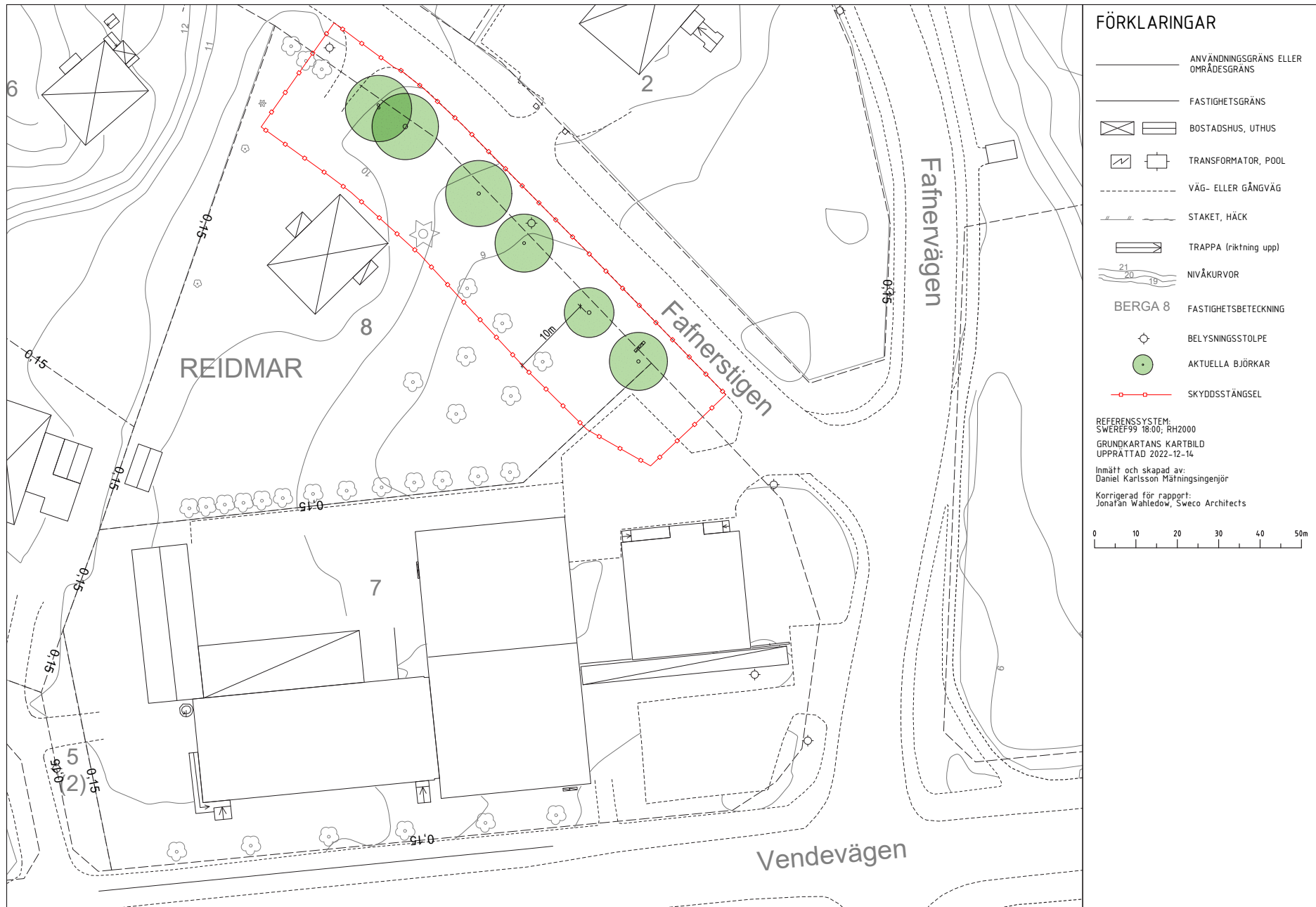
Informationen som följer är hämtad från Standard för skyddande av träd vid byggnation 2.0, av Johan Östberg och Örjan Stål. *"För varje träd eller trädgrupp ska ett*

trädskyddsområde skapas som bestämmer omfånget av avspärningar kring träden. Inom trädskyddsområdet får ingen kompaktering eller annan negativ jordpåverkan ske, vilket bland annat inkluderar körning, lagring av material eller utrustning, gångvägar eller andra transportleder för gående.

Vid upprättandet av trädskyddsområdet ska trädens rotutbredning fastställas. Detta ska göras genom provgrävning. Om provgrävning inte är möjligt kan person med grön kompetens (enligt denna standards definition) och/eller projektledning med ansvar för trädens skydd istället välja att använda följande generella rekommendationer:

Träd 21–65 cm i stamdiameter mätt på 1,3 meters höjd ska ha ett skyddsavstånd på minst 10 meters radie mätt från stammens mitt."

Denna information ger oss att all mark runt träden som riskerar att kompakteras och därmed skada rötterna måste skyddas. Det inkluderar alltså all grönyta inom 10 meters radie från stammarna. Vid Fafnerstogens asfalterade yta upphör därmed kravet på skydd och där gäller skyddsområdet ut till asfaltens kant. Således kan ett skyddsom-

Planritning som visar rekommenderad placering av skyddsstaket.

råde utformas enligt planritning om principen kring ett skyddsavstånd på minst 10 meters radie mätt från stammens mitt tillämpas. En plan likt ritning på föregående sida kompletterat med en teknisk beskrivning enligt Svensk byggtjänsts AMA-standard rekommenderas för att säkerställa att detta utförs korrekt.

Analys och slutsats/sammanfattning

Björkraden utgör en allé vilket innebär att den omfattas av det generella biotopskyddet enligt biotopskyddsbestämmelserna i 7 kap. 11 § miljöbalken. För att kunna avverka träden behöver exploatören därför söka dispens hos Länsstyrelsen i Stockholms län.

Allén har ett visst rekreativt och estetiskt värde. Den ramar in fastigheten på ett tilltalande sätt. Träden utgör också viktiga ekosystemtjänster, dels genom att de skänker svalkande skugga sommardag, dels att de kan ta upp stora mängder vatten vid skyfall. Allén bedöms inneha ett normalt och medelgott skick.

Att bevara träden har ett värde för platsen men träden är inte oersättliga. Då bedöm-

ningen är att träden inte hyser några bevarandevärda arter och allén inte har något kulturvärde innebär en nedtagning av träden ingen jättestor förlust för platsen. Dock har befintliga träd alltid ett högre värde än nyplanterade, både estetiskt och upplevelsemässigt. Dessutom kräver de föga skötsel till skillnad från nyplanterade. Det ska tas med i beaktan att björk som trädslag till skillnad från många andra trädslag inte blir väldigt gamla och kommer på sikt gå in i ett stadie där de medför en risk för att falla. Att fastslå en tidshorisont som träden kommer stå kvar och leverera de ekosystemtjänster de gör idag är väldigt svårt. Det vi vet är att björkar i normala fall åtminstone blir 100-120 år gamla, sedan finns exempel på björkar som blir upp till 300 år gamla.

Björkar på mindre ytor som inte har de optimala förutsättningarna avseende markförhållande, tillräckligt med vatten och sol, utvecklas inte lika bra som björkar som växer fritt i landskapet, vilket också påverkar livslängden. Björkarna i allén har passerat sin optimala ålder, tillväxten har avstannat. Träden har över lag en medelgod vitalitet.

Om beslut om nedtagning tas så brukar länsstyrelsen kräva återplantering av samma antal träd som tas ner. Att återplantera en trädrad i samma lägen ger en fortsatt fin inramning av fastigheten. Förslagsvis återplanteras björk eller annan sort som återfinns i området, exempelvis lind eller lönn.

De omedelbara konsekvenser som en nedtagning av träden skulle medföra är att de ekosystemtjänster som träden bidrar till, skuggning samt förmågan att ta upp vatten, försvinner.

